

Socórros Mútuos "La Humanidad", 1878

D'aquesta entitat conservem els estatuts del 4 d'octubre del 1878, la data de la seva creació, així com també les reformes que s'hi introduïren l'any 1879. Primer però, veurem el reglament del 1878, i després les innovacions que es produïren l'any següent.

Els estatuts del 1878 contenen dotze capítols que són estructurats en base a 43 articles. Els capítols resumeixen el contingut dels articles que els formen, tracten de temes com ara l'objectiu de la societat, l'admissió de socis, les eleccions de la junta, els deures del president, del vicepresident, del dipositari, dels vocals, del secretari, dels visitadors, del recaptador, dels vocals de la junta, del socors als malalts i de l'avisador.

OBJECTIU DE LA SOCIETAT

En aquest cas, el socors mutu dels associats tal com els estatuts estipulen. En el primer article també es fa referència que la societat no es podrà dissoldre mentre una part d'aquesta no ho sol·liciti.

ADMISSIÓ DELS SOCIS

Podran esdevenir socis de la societat tots aquells homes i dones majors de 20 anys i menors de 50 que ho hagin sol·licitat a la junta. No seran admesos els que tinguin una conducta allunyada de la moral, els bojós, els que emmalalteixen sovint i els que "sobre su persona haya recibido infamatoria". El soci exclòs perdrà tots els seus drets. Els socis no cobraran el socors fins dos mesos després d'haver estat donats d'alta.

ELECCIONS A LA JUNTA

S'havien de dur a terme el primer diumenge de gener de cada any i s'hi elegia el president, vicepresident, dipositari, comptador, quatre vocals i un secretari, que s'encarregaven de la direcció i administració de la societat durant un any i amb possibilitat de reelecció.

Les obligacions del president són les següents: elegir el local de les reunions de la junta. Aquesta entitat no disposava de local social per a reunions i ho havia de fer on creia convenient el màxim dirigent de l'entitat. També havia d'expedir ordres; informar a la junta, entre sessió i sessió, de tot allò que ha succeït; donar la paraula a les sessions i dirigir-les; prendre la paraula a les discussions; donar el vist-i-plau als avisos de malaltia dels socis; fer complir el reglament; decidir les qüestions que no tractin les juntes i actuar pel bé de la societat.

El vicepresident només ha de substituir el president en la seva absència o malaltia, com a la majoria d'entitats estudiades fins ara i les que veurem en altres butlletins.

El dipositari té l'obligació de comparèixer davant de la junta cada primer diumenge de mes, per a rebre la partida recaptada pel concepte de quotes i lliurar un rebut al recaptador, i ha de dur un registre de totes les partides que li són entregades.

Els vocals han d'assistir a les juntes de cada mes per presenciar si les partides que s'ingressen a la caixa corresponen al rebut que el dipositari lliura al recaptador.

El secretari té l'obligació d'informar dels assumptes pendents a les juntes, rebre sol·licituds d'ingrés a la societat, redactar els títols de socis, guardar els llibres de la junta, redactar les actes, donar instruccions als treballadors de la societat, registrar les baixes que es produeixin, portar un registre del personal de la societat i el nom, carrer i pis dels socis.

Els visitadors eren els encarregats de controlar si les baixes estan signades pel president i el secretari i les ha de donar més tard al visitador menor. Són els que expedeixen les altes amb el vist-i-plau del president, examinen si la malaltia forma part de les que la societat pot socórrer i visiten —quant ho creuen oportú— els malalts.

La responsabilitat del recaptador és la de recollir les quotes de soci a casa seva. A més, és el responsable del llibre de rebuts mensuals dels socis, i entregar un rebut per cada mensualitat pagada. Si un soci quedava al descobert en dues mensualitats era suspès durant un mes i no podia tenir socors durant aquest període de temps. Si el descobert arribava als 4 mesos era exclòs, però el secretari rebia previament un avís del recaptador. Més tard el secretari ho comunica a l'interessat. Finalment, el recaptador és el responsable dels errors de la recaptació.

Els vocals de la junta. La seva missió serà la d'informar-se, durant tot l'any, de tots els documents i llibres de la societat, vetllar i informar el president de les faltes que es puguin trobar a la inversió dels fons. Un cop l'any hauran de revisar els comptes de la societat.

EL SOCORS ALS MALALTS

Quant un soci es posava malalt, havia de presentar un certificat mèdic al president i al visitador major. Si el certificat no es presentava abans de la una del migdia, no es comptabilitzava la baixa fins al dia següent.

Si la malaltia implicava 40 dies de llit, el socors rebut era sencer. Si passava d'aquests 40 dies, únicament es rebia mitja paga, de la mateixa manera que si la malaltia durava 6 mesos. En el cas que excedís els 6 mesos, no rebia "ningún socorro por el término de 3 meses, transcurridos los cuales se les satisfará tres meses seguidos a razón de media paga". Les febres normals o les intermitents implicaven una remuneració de mitja paga.

Les malalties en les quals hi hagués la necessitat de practicar intervencions quirúrgiques tenien el mateix tractament que la resta, si obligaven el malalt a restar al llit. Si no era així, únicament es rebia la meitat, "teniendo la obligación el socio de presentarse al presidente y al visitador mayor cada dia personalmente o por medio de aviso si el mal tiempo se lo impidiera. El dia que lo dejase de cumplir en cualquiera de estas disposiciones no tendran socorro".

10 dies de malaltia equivalen a 2 dies de convalescència, sense treballar.

El malalt ha de restar al llit fins que el metge li lliuri un certificat que li permeti llevar-se, l'havia de lliurar a la casa del visitador major. Si el malalt era trobat llevat sense certificat, no cobrava més durant tota la malaltia.

La duresa de les condicions dels associats s'accentuava amb un llistat de malalties que no tenien socors: afeccions sifilítiques, malalties habituals, ferides i similars rebudes en robatoris i baralles en les quals el soci fos considerat el responsable, les malalties contagiades en practicar comerç il·lícit i aquelles que es contagiaven per haver estat empresonades per faltes comunes. Les malalties de part, molt comunes en aquesta època, no eren auxiliades si no havien transcorregut 15 dies d'ençà el part, i calia avisar el dia que parien. Cal dir que era durant aquests 15 dies que el risc de contagi era més elevat. A més, "no se socorrerá a ningún socio que pasase la enfermedad a extramuros de esta villa".

Els socis malalts necessitats podien acudir al malalt major, el qual "durante el curso de la enfermedad les facilitará libranza por lo que tengan devengado, pasando al presidente para el visto bueno, al secretario para su registro o al cajero para hacer efectiva la cantidad mediante el recibí".

Per tal d'evitar abusos contra els interessos de la societat, la junta nomenava un metge per assisir els malalts —un metge de confiança per evitar la picaresca dels malalts—, el qual cobrava dels fons de l'entitat cada trimestre i per avançat. La seva signatura havia de constar a les baixes, de manera que no s'acceptava cap baixa en

la qual no hi constés i en la que no s'especifiqués la malaltia del soci.

L'avisador estava sota les ordres del president, es presentava cada dia al secretari per rebre ordre. Si no podia complir el seu deure, podia nomenar un substitut de confiança, i no era el responsable de les faltes que aquest podia fer.

Les reformes efectuades el 19 de gener de 1879 fan que el reglament tingui 52 articles i 8 capítols. Les principals novetats que cal destacar són aquestes:

SOCIS

Cada soci té dret a presentar un altre individu que serà socorregut de la mateixa manera que el soci que el presenti.

S'estipula que la quota és d'1 pesseta, a pagar els primers 10 dies de cada mes.

JUNTES GENERALS EXTRAORDINÀRIES

Es realitzaran quan 20 socis ho demanin per escrit. Les seves decisions seran vàlides si hi ha la meitat més un dels socis a la primera convocatòria. A la segona convocatòria no importa el nombre de socis. Les votacions que s'efectuen eren nominals.

JUNTES DE GOVERN

Hi assistien el president, el vicepresident, el tresorer, tres vocals i el secretari, que podien ser renovats mitjançant votació nominal. L'1 de gener es feia el relleu de la junta, entregaven els que sortien els fons, llibres i altres efectes de la societat als nous membres. Els càrrecs eren obligatoris. En cas contrari hi havia el càstig de l'expulsió. Si ho desitjaven, els membres de la junta podien ser reelegits.

Si hi havia alguna vacant a la junta, aquesta podia nomenar el soci que creïés més capacitat per desenvolupar el càrrec en qüestió fins a la nova elecció de junta.

EL TRESORER

Es crea aquest càrrec, per al qual s'indica que cal tenir molta responsabilitat. La seva tasca consistia en custodiar els fons, recaptar les mensualitats, pagar els socors, informar dels morosos a les juntes i signar anualment l'estat de comptes.

ELS VOCALS INSPECTORS

És un càrrec de nova creació però amb unes funcions que ja hem vist abans.

Hi havia un total de quatre individus que eren elegits durant la junta general ordinària en la qual s'elegeixen els càrrecs de govern. La seva obligació era la d'examinar els comptes de la societat, com els vocals del 1878.

Aquestes modificacions són signades el 19 de gener del 1879, sent president Ramon Sans. El vicepresident era Ramon Valdeperas, propietari de 34 anys. Tresorer Juan Pamias, de 45 anys, pagès que viu al carrer Sant Llorenç número 17. Secretari, Pablo Company, propietari de finques rústiques i urbanes de 49 anys i que viu al carrer Major número 62. Vocals són Francisco Pelliser, propietari de finques rústiques i urbanes de 31 anys del carrer Major número 2; Esteban Arnau, pagès de 31 anys i Gerónimo Rosich, de 40 anys i propietari de finques rústiques i urbanes. Val a dir que tots saben llegir i escriure. La signatura amb el vist-i-plau de l'alcalde és de l'1 de febrer del 1879.

Més tard, el 26 d'agost del 1894, s'acordà modificar alguns dels articles, en el decurs d'una junta general extraordinària. Juan Simó, secretari de la societat aquell any, en dona fe. Juan Simó tenia 36 anys, era mestre serraller i sabia llegir i escriure. Tot seguit citarem els articles del reglament que van ser modificats:

Article 2n. Per disoldre la societat, caldrà que ho vulguin les 3/4 parts dels socis.

Article 7è. La quota mensual és de dos rals.

Article 12è. La junta general extraordinària serà convocada per la junta de govern o quan ho demanin deu socis per escrit.

Article 15è. Les votacions seran nominals si no demanen el contrari un nombre de deu socis assistents a la votació.

Article 16è. El president indicarà quan es realitzarà la votació.

Article 18è. La renovació de la junta es farà anualment, durant el transcurs de la junta general.

Article 20è. Els càrrecs de la junta de govern són obligatoris pels socis sempre que els elegits no tinguin més de 60 anys. En aquest cas, són ells els que decideixen si accepten o no el càrrec, i poden ser reelegits —a excepció del secretari— si no ha passat un any d'ençà de la seva elecció.

Article 22è. Obligacions del president. Destaca l'obligació que té de buscar un local per les juntes generals en el qual hi càpiguen la majoria dels socis. Aquesta clàusula ens fa pensar que en alguna junta general no hi hauria cabut tohom.

Article 24è. Obligacions del tresorer. En el moment de prendre possessió del càrrec, rebrà —si hi ha prou fons— 300 pessetes i les quotes per satisfer els socors que li mani el president. A més, portarà el registre amb el nom, cognoms i domicili dels associats.

Article 25è. El tresorer, quan els fons superin les 500 pessetes, juntament amb el president i el secretari, "depositaran a nombre de esta sociedad el excedente

de las trescientas pesetas de que habla el artículo anterior en algun establecimiento de crédito o en poder de personas solventes mediante el interés que se estipule, dando cuenta a la junta de gobierno de dicho depósito en la primera junta general que se celebre".

Article 36è. Obligacions dels visitadors. Aquest càrrec és obligatori per aquells que són menors de 60 anys.

Article 40è. Les malalties quirúrgiques seran tractades com la resta si cal fer llit, però, amb mitja paga en cas contrari; i el malalt s'haurà de presentar al president cada tres dies.

Finalment, en aquesta reunió, s'acordà nomenar una comissió formada per Esteban Arnau, pagès de 33 anys domiciliat al carrer Estela número 14. Sabia llegir i escriure. Juan Rubert, de 33 anys, propietari de finques rústiques i urbanes. També sap llegir i escriure. Simeón Madurell, de 36 anys i nascut a la Riba. Era oficial paperer i vivia al carrer del Rech número 15. José Barberà, de 40 anys, paleta que viu al carrer Major número 24, i Esteban Domingo, vidu, de 42 anys nascut a Barcelona i que té una botiga de diversos productes. Val a dir que el senyor Domingo fou membre de l'ajuntament el 1893, i que el 1894, sent encara al consistori, ocupà el càrrec de síndic. Fou membre de la comissió d'hisenda i administrador de l'Hospital de pobres de la vila. A més a més, fou una persona molt participativa en els plens del consistori, aportant sempre un bon grapat d'idees.

Aquesta comissió juntament amb el secretari, havia de resoldre els dubtes que poguessin presentar-se en formular l'acta.

PERE MIRÓ SOLÉ